

Dokument nr. 8:92

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Heikki Holmås, Lars Rise, Signe Øye, Trine Skei Grande og Magnhild Meltveit Kleppa

Forslag fra stortingsrepresentantene Heikki Holmås, Lars Rise, Signe Øye, Trine Skei Grande og Magnhild Meltveit Kleppa om vietnamesiske båtflyktninger bosatt på Filippinene, med nære slektninger i Norge

Til Stortinget

BAKGRUNN

I 1979 var Norge et av signaturlandene i Genevekonferansen for å bosette vietnamesiske båtflyktninger etter Vietnamkrigen. I dag lever fortsatt nesten 2 000 personer som statsløse i Filippinene, uten grunnleggende menneskerettigheter. 29 familier har nær familie i Norge.

Flyktningeproblemet i Indokina startet i 1975 etter at USA trakk seg tilbake fra Sør-Vietnam, og det etterfølgende nederlag for regimet der. Flyktningene fra Vietnam og Laos ble mottatt i hovedsak av USA, Canada, Frankrike og Australia. Men i 1979 var kapasiteten sprengt i mottaksapparatet, og en første konferanse i regi av FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) ble avholdt. Konferansen garanterte for bosetting av disse flyktningene (inkl. Norge).

De neste ti årene fram til neste milepæl i 1989, fortsatte flyktningene å strømme til i stort antall. I denne perioden ble mer enn én million flyktninger bosatt i en rekke mottakerland. Det er nesten like mange mennesker som det totale antallet flyktninger som ble bosatt på ny etter andre verdenskrig. Det ble etter hvert klart at 14 år etter Vietnamkrigens slutt var det ikke alle nyankomne flyktninger fra Vietnam og Laos som kunne anses som reelle flyktninger etter UNHCRs kriterier nedfelt i flyktningkonvensjonen.

I 1989 ble det avholdt en ny konferanse om den fortsatte strømmen av flyktninger fra Indokina til de

øvrige landene i regionen. Konferansen munnet ut i vedtak om en omfattende handlingsplan (Comprehensive Plan of Action). Denne er blant de mest omfattende og kostbare planer for å løse et flyktningproblem som noen gang er gjennomført.

Norge spilte en aktiv rolle i hele denne prosessen, og var bl.a. med i en styringsgruppe av land som samarbeidet om å finne løsninger på disse problemene. Norge mottok også vietnamesiske båtflyktninger i nært samarbeid med UNHCR. En av flere årsaker til det norske engasjementet var at mange båtflyktninger ble reddet av norske skip i Sør-Kinahavet. Media formidlet dramaet, og flyktningenes situasjon og skjebne opptok mange mennesker her hjemme.

Ifølge handlingsplanen skulle heretter alle flyktninger fra Indokina kartlegges nøye for å bestemme om de var reelle flyktninger i henhold til UNHCRs krav. De virkelige asylsøkerne skulle få asylstatus og gjenbosetting i et mottakerland. De øvrige skulle få tilbud om å reise hjem og tilskudd til å komme i gang med bosted og levebrød i opprinnelseslandet.

I den tiden handlingsplanen ble gjennomført, ble over 78 000 flyktninger bosatt i et mottakerland, mens 70 000 mennesker valgte å reise hjem igjen. En rekke mennesker valgte likevel å bli i flyktningmottak, i bl.a. Filippinene og Hong Kong, etter at UNHCR var kommet til at de ikke var reelle flyktninger. De som nektet å reise hjem, nærte håp om å få innvilget oppholdstillatelse etter hvert.

Den 30. juni 1996 ble handlingsplanen formelt avsluttet. Dermed stod de gjenværende ikke-reelle asylsøkere fra Indokina overfor nye problemer, etter som FN trappet ned aktivitetene i mottaksapparatet.

I underkant av 2 000 vietnamesere fra den tidlige gruppen av flyktninger holder fortsatt til i Filippinene. Disse anses ikke å være reelle flyktninger, og de har ikke krav på asyl etter internasjonale regler. De fleste regnes å være statsløse, men norske myn-

digheter har fram til i dag antatt at de likevel ville blitt akseptert som vietnamesere ved retur til hjemlandet. Men til tross for intervensjoner har Vietnam ikke villet gå med på at de som nå er igjen på Filippinene, returnerer. 87 av disse har familie i Norge, men ikke så nær familie at de kommer inn under regelverket for familiegjenforening.

Det er videre opplyst at de gjenværende vietnameserne har samme krav på familiegjenforening som alle andre, dersom de har nær nok familie i Norge eller annet mottaksland, og oppfyller de generelle kriterier i regelverket ellers.

Som nevnt tidligere i forslaget var Norge et av signaturlandene i Geneve-konferansen for å bosette flyktninger. Avtalen inneholdt forpliktelser: Flyktninger plukket opp av norske skip var norske myndigheters ansvar (disse skulle bosettes innen 6 mndr.). Alle flyktninger ble imidlertid sendt til Filippinene i oppsamlingsleire. Her skulle flyktningene formidles videre til ansvarsland. I disse utsilingsleirene var korrupsjon omfattende, slik at de som måtte ha ressurser, eller hadde slektninger som allerede var bosatt, og som kunne sende penger, måtte/kunne kjøpe seg ut av leirene. Det var her det fatale skjedde i forhold til splittelse av familier, i stor grad søsken (uten foreldre) som hadde flyktet i samme båt.

Hadde man ikke ressurser, ble man fastlåst i Filippinene. Hadde man noe ressurser, kunne man kjøpe ut en av søsknene. En rekke av disse flyktningene har altså i dag søsken som bor og fungerer i Norge, disse har også signalisert forsørgeransvar overfor sine slektninger.

Forslagsstillerne viser til at et flertall i Stortinget reduserte antall kvoteflyktninger i 2003 fra 1 500 til 750. Denne kvoten er videreført i 2004.

VURDERINGER

På den ene siden vil det være naturlig at Norge, som et av signaturlandene og tidligere bidragsyter i den avtalen som i sin tid ble utformet, tar sin del av ansvaret for de gjenværende personene på Filippinene. Flere land, deriblant Australia, Storbritannia og USA, har gitt særskilt opphold på humanitært grunnlag for noen av de gjenværende beboerne fra flyktingleiren. UNHCR uttaler også at det vil være "*en sterk humanitær gest*" å ta imot disse menneskene. De 87 personene har alle familier i Norge, og vil sannsynligvis raskt bli inkludert i det norske samfunn.

Imidlertid har ikke denne gruppen flyktingstatus. Det er heller ikke avklart at de kan betraktes som statsløse. Det er derfor viktig at en eventuell inkludering av denne gruppen ikke går på bekostning av eksisterende kvote for overføringsflyktninger, men kommer som en følge av en økning i kvoten.

KONKLUSJON

Forslagsstillerne ber Regjeringen vurdere en løsning for de gjenværende båtflyktninger, under forutsetninger av at antallet kvoteflyktninger økes, slik at en eventuell løsning ikke går på bekostning av eksisterende kvote.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes derfor følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen vurdere å utvide kvoten med inntil 87 overføringsflyktninger for å ta imot de vietnamesiske båtflyktningene på Filippinene med nære slektninger i Norge.

18. juni 2004